

Joutsenmerkin kriteerit

Teollisuuden puhdistusaineet

Versio 2.3 • 13. lokakuuta 2005 — 30. kesäkuuta 2014

Tulevaisuuden tekijä

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti v. 1989 vapaaehtoisen ja positiivisen pohjoismaisen ympäristömerkin – Joutsenmerkin. Toimintaa valvoo jokaisessa pohjoismaassa kyseisen maan hallitus.

Lisätietoja löytyy kotisivuiltamme.

Suomi:

Ympäristömerkintä
PL 489
FI-00101 HELSINKI
Puh: 0424 2811
Fax: 0424 281 299

www.ymparistomerkki.fi
joutsen@motiva.fi

Tanska:

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Puh: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norja:

Miljømerking
Tordenskiolds gate 6B
NO-0160 OSLO
Puh: +47 24 14 46 00
Fax: +47 224 14 46 01
www.svanemerket.no
info@svanemerket.no

Islanti:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Puh: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
sigrun@ust.is

Ruotsi:

Miljömärkning Sverige AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Puh: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.svanen.se
svanen@svanen.se

Tätä asiakirjaa saa kopioida vain kokonaisuudessaan tekemättä siihen muutoksia. Asiakirjan tekstiä saa lainata vain, jos sen laatija Pohjoismaainen ympäristömerkintä mainitaan.

Teollisuuden puhdistusaineiden pohjoismainen ympäristömerkintä

065/2.3, 13.syyskuuta 2011

Mikä on joutsenmerkitty teollisuuden puhdistusaine/rasvanpoistoaine?	1
Miksi valita Joutsenmerkki?	1
Mitkä tuotteet voidaan joutsenmerkitä?	2
Kuinka merkkiä haetaan?	2
1 Ympäristövaatimukset	4
1.1 Tuotteen luokittelu	4
1.2 Ympäristölle haitalliset aineet.....	6
1.3 Kemikaaleja koskevat vaatimukset.....	7
1.4 Hajoavuus	9
2 Tehokkuutta koskevat vaatimukset	10
3 Pakkauksia ja tietotekstiä koskevat vaatimukset	11
4 Laatu- ja viranomaisvaatimukset	12
Markkinointi	14
Joutsenmerkin muoto	14
Myynti muissa pohjoismaissa	15
Valvonta	15
Käyttöoikeuden voimassaoloaika	16
Tulevat kriteerit	16
Lyhenteet	16

Liitteet

1	Joutsenmerkittyjen teollisuuden puhdistusaineiden markkinointi
2	Selvitykset
3	Selvitys tuotteen tehokkuudesta
4	Testaus ja valvonta

Mikä on Joutsenmerkitty teollisuuden puhdistusaine/rasvanpoistoaine?

Joutsenmerkityt teollisuuden puhdistus- ja rasvanpoistoaineet kuuluvat tuoteryhmässään vähiten ympäristöä kuormittaviin tuotteisiin, sillä ne täyttävät joukon ympäristövaatimuksia.

Käytettäessä puhdistus- tai rasvanpoistoaineita teollisuudessa syntyy suurin ympäristövaikutus vasta käytön jälkeen, kun tuotteet joutuvat vesiympäristöön ja ilmaan pääasiassa puhdistuslaitteiden kautta. Asettamalla tuotteiden sisältämille aineille vaatimuksia, voidaan ympäristön kuormitusta vähentää.

Kriteerit pitävät sisällään yleisiä vaatimuksia tuotteelle. Vaatimukset koskevat muun muassa terveysturvallisuusluokittelua, ympäristölle haitallisten aineiden pitoisuutta, erilaisia aineryhmiä sekä hajoavuutta. Lisäksi asetetaan tuotteen tehokkuutta ja laadunvarmistusta koskevia vaatimuksia.

Miksi valita Joutsenmerkki?

- Teollisuuden puhdistusaineita valmistava yritys voi käyttää Joutsenmerkkiä markkinoinnissaan. Joutsenmerkki on erittäin tunnettu ja luotettu pohjoismaissa.
- Joutsenmerkki on kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta ympäristöasioiden hoitoon asiakkaille, henkilökunnalle sekä julkisille hankinnoille, jotka haluavat ottaa ympäristöasiat huomioon.
- Ympäristömyötäisempi toiminta auttaa tuottajaa vastaamaan tulevaisuuden ympäristö (lainsäädännön) vaatimuksiin.
- Ympäristökysymykset ovat monimutkaisia ja aivan erityisiin kysymyksiin paneutuminen voi viedä pitkän ajan. Joutsenmerkintä voi opastaa yritystä ympäristötyössä.
- Ympäristövaatimusten lisäksi Joutsenmerkintä asettaa myös vaatimuksia laadulle ja kierrätettävyydelle. Täten Joutsenlupaa voidaan pitää laadun takeena.

Mitkä tuotteet voidaan joutsenmerkitä?

Puhdistus- ja rasvanpoistoaineet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tuotantotiloissa ja teollisuuden tuotantolaitteisiin, voidaan joutsenmerkitä. Tuotteen on ensisijaisesti pystyttävä poistamaan öljyjäämät, vaha, rasva, lika, pöly ja mahdollisesti ruoste, ja tuotetta tulee ensisijaisesti markkinoida teollisuuden ammattikäyttäjille.

Kriteerit eivät koske henkilökohtaisen hygienian tuotteita, auton- ja veneenhoitoaineita, erityisesti elintarvike- tai lääketieteellisuuden käyttöön tarkoitettuja puhdistusaineita eivätkä yleispuhdistusaineita ja saniteettitilojen puhdistusaineita.

Pohjoismaisella ympäristömerkinnällä on myös muita puhdistusainetyyppejä koskevia kriteerejä. Mikäli jotakin tuotetta ei voida joutsenmerkitä tämän kriteeridokumentin mukaisesti, viittaamme ympäristömerkinnän muihin kriteereihin. Annamme mielellämme lisätietoja, osoitteet löytyvät asiakirja alusta.

Kuinka merkkiä haetaan?

Hakijan pitää noudattaa ympäristömerkinnän sääntöjä: "Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt" päivätty 22. kesäkuuta 2011. Lisäksi on täytettävä tämän dokumentin vaatimukset.

Jokainen vaatimus on merkitty K-kirjaimella sekä numerolla. Saadakseen luvan on hakijan täytettävä kaikki vaatimukset.

Vaatimuslistaa voi käyttää myös tarkastuslistana. Vaatimuksen jälkeen voi merkitä ruutuun kyllä tai ei sen mukaan täyttyykö vaatimus.

Tekstin symbolit

Vaatimusten kohdalla on kuvattu, kuinka hakijan tulee osoittaa vaatimuksen täytyminen. Tekstissä on lisäksi erilaisia symboleja, joissa kuvataan dokumentointitapa. Symbolit ovat:

- Lähetä dokumentaatio hakemuksen mukana
- Tarkistetaan paikan päällä

Kemikaaleja koskeva dokumentaatio

Kaikissa dokumentaatiovaatimuksissa, joissa viitataan DID-listaan (katso liite 4), on lähtökohtana pidettävä 30. kesäkuuta 2004 tai myöhemmin annetun DID-listan tietoja. Jos jotakin ainetta ei ole listassa, on sitä koskevassa dokumentaatiossa, joka voi olla esim. testiraportin kopio tai kirjallisuustietoja, mainittava testimenetelmä ja johtopäätös.

Hakemus

Hakemus lähetetään sen pohjoismaan ympäristömerkintätoimistoon, jossa toimintaa harjoitetaan, katso osoitteet kansilehden kääntöpuolelta.. Hakemukseen kuuluu hakemuslomake ja kirjallinen aineisto, jolla osoitetaan jokaisen vaatimuksen täytyminen.

Lisätietoja ja apua hakemuksen laadintaan löytyy ympäristömerkinnän nettisivuilta www.ymparistomerkki.fi

Tarkastuskäynti

Ennen kuin Joutsenmerkin käyttö lupa myönnetään käy Pohjoismainen ympäristömerkintä tarkastuskäynnillä yrityksessä. Käynnin aikana tarkastetaan laskelmien tausta-aineisto, alkuperäistodistukset, mittauspöytäkirjat, ostotilastot ja muu vastaava aineisto, jolla voidaan varmistaa vaatimusten täytyminen.

Kustannukset

Hakemusmaksu laskutetaan hakemuksen yhteydessä. Lisäksi peritään vuosimaksua, joka perustuu Joutsenmerkityn tuotteen liikevaihtoon..

Tiedustelut

Ympäristömerkintätoimistot antavat mielellään lisätietoa, yhteystiedot kansilehden kääntöpuolella. Tämän dokumentin taustamuisto on saatavilla Ympäristömerkinnästä.

1 Ympäristövaatimukset

1.1 Tuotteen luokittelu

Täyttyykö vaatimus?

K1 Luokitus

Tuote ei saa sisältää syöpää aiheuttavia, perimää vaurioittavia eikä lisääntymiselle haitallisia aineita.

Kyllä Ei

Lisäksi teollisuuden rasvanpoisto- tai puhdistusaine ei saa luokitua kuten alla olevassa taulukossa.

Taulukko 1 Tuotteen luokitus

Luokittelu	Vaaraluokat ja vaaralausekkeet (CLP-asetus 1272/2008 ¹)	Vastaavat vaarasymbolit ja R-lausekkeet (Direktiivi 67/548/ETY ²)
Vesiympäristölle vaarallinen	Vaarallisuus vesiympäristölle, kategoria välitön 1 H400, Vaarallisuus vesiympäristölle, kategoria krooninen 1-4 H410, H411, H412, H413	Ympäristölle vaarallinen N / (-) R50, R52, R53 R50/53, R51/53, R52/53
Välitön myrkyllisyys	Välitön myrkyllisyys, kategoria 1-4 H300, H301, H302 H310, H311, H312 H330, H331, H332	Terveydelle haitallinen (Xn) R20, R21, R22, R65 Myrkyllinen (T) R23, R24, R25 Hyvin myrkyllinen (T+)
Hengitysteiden tai ihon herkistävyys	Hengitysteitä herkistävä, Kategoria 1 H334 ihoä herkistävä, kategoria 1 H317	Terveydelle haitallinen (Xn) R42 Herkistävä (Xi) R43
Räjähdyksenvaarallinen	Räjähde - Epästabiili räjähde, H200 Epästabiili räjähde Räjähde - Vaarallisuusluokka 1.1, H201 Räjähde; massa- räjähdyksenvaarana Räjähde - Vaarallisuusluokka 1.2, H202 Räjähde; vakava sirpalevaara Räjähde - Vaarallisuusluokka 1.3, H203 Räjähde; palo-, räjähdys- tai sirpale- vaara Räjähde - Vaarallisuusluokka 1.4, H204	E, R2 Räjähtävä iskun, hankauksen, avotulen tai muun sytytyslähteen vaikutuksesta E, R3 Erittäin räjähtävää iskun, hankauksen, avotulen tai muun sytytyslähteen vaikutuksesta

	Palo- tai sirpale- vaara Orgaanisten peroksidit Tyyppi A, H240 Räjähdyksivaarallinen kuumennettaessa	
Erittäin helposti syttyvä	Syttyvät kaasut Katogoria 1 H220 Erittäin helposti syttyvä kaasu Syttyvät aerosolit Katogoria 1 H222 Erittäin helposti syttyvä aerosoli Syttyvät nesteet Katogoria 1 H224 Erittäin helposti syttyvä neste ja höyry	F+, R12 Erittäin helposti syttyvää
Helposti syttyvä	Syttyy itsestään palamaan joutuessaan kosketuksiin ilman kanssa, Pyr. Liq. 1, H250 Syttyy itsestään palamaan joutuessaan kosketuksiin ilman kanssa, Pyr. Sol. 1, H250	F F; R17 (neste) F; R17 (kiinteä)

¹⁾ Voimassa joulukuusta 2010 alkaen

²⁾ Voimassa CLP-asetuksen 1272/2008/EY siirtymäaikana joulukuusta 2010 kesäkuuhun 2015.

Poikkeus: Puhdistusaineet, jotka luokituvat ärsyttäviksi (Xi) tai syövyttäviksi/voimakkaasti syövyttäviksi (C) riskilausekkeilla R34, R35, R36, R37, R38 ja/tai R41 voivat saada ympäristömerkin.

Pyydämme huomioimaan, että raaka-aineen/tuotteen valmistaja vastaa luokittelusta.

Tuotteen voimassa olevan lainsäädännön mukainen käyttöturvallisuustiedote, esim. REACH:n liite II (Asetus 1907/2006/EF).

Liite nro _____

Jokaisen raaka-aineen voimassa olevan lainsäädännön mukainen käyttöturvallisuustiedote, esim. REACH:n liite II (Asetus 1907/2006/EF).

Liite nro _____

Täyttyykö vaatimus?

1.2 Ympäristölle haitalliset aineet

Kyllä Ei

K2 Haitallisuus ympäristölle

Sellaisten aineiden, jotka luokituvat ympäristölle vaarallisiksi (Asetuksen 1272/2008/EY tai direktiivin 67/548/ETY mukaan) ympäristölle kokonaispitoisuus tuotteessa voi olla enintään:

Taulukko 2

Aineen luokittelu	Suurin sallittu määrä (paino- % tiivistetyssä tuotteessa)
R 50/53 (H410)	0,04 %
R51/53 + R 52/53 (H411+H412)	0,04 %
R 50 (H400)	5,00 %

R50: erittäin myrkyllistä vesieliöille (H400: Vaarallisuus vesiympäristölle – välitön vaara, kategoria 1), R50/53: Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä (H410: Vaarallisuus vesiympäristölle – krooninen vaara, kategoria 1), R51/53: myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä (H411: Vaarallisuus vesiympäristölle – krooninen vaara, kategoria 2), R52/53: haitallista vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä (H412: Vaarallisuus vesiympäristölle – krooninen vaara, kategoria 3).

Jos tietoa aineen vaarallisuudesta ympäristölle ei ole, katsotaan aineen luokittuvan ympäristölle vaaralliseksi R50/53.

- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2). Liite nro _____
- Täydellinen resepti, jossa on yksiselitteisesti lueteltu kaikkien kemiallisten aineiden nimet ja mahdolliset CAS-numerot sekä kerrottu aineiden tehtävät ja määrät tuotteessa (katso taulukko 3). Liite nro _____
- Voimassa olevan lainsäädännön mukaiset käyttöturvallisuustiedotteet kaikille tuotteen raaka-aineille sis. tiedot raaka-aineen vaarallisuudesta ympäristölle (akuutti vesieliömyrkyllisyys, hajoavuus ja/tai biologinen kertyvyys), katso myös DID-listaa hajoavuustietojen osalta. Ks. K1. Liite nro _____

Taulukko 3

Kauppainimi	Kemiallinen nimi	CAS-nro/ EC-nro	Pitoisuus (paino- %)	Tehtävä	Numero DID-listassa

1.3 Kemikaaleja koskevat vaatimukset

K3 Tensidit, hajoavuus

Kaikkien tensidien on oltava helposti hajoavia OECD-testin 301 A-F mukaisesti ja anaerobisesti hajoavia ISO 11734:n, DID-listan tai muun hyväksytyt tieteellisen menetelmän mukaisesti (katso liite 4).

Jokaisesta tensidistä on esitettävä dokumentaatio, joka osoittaa, että tensidi on helposti biologisesti hajoava sekä anaerobisesti hajoava yllä mainitun vaatimuksen mukaisesti.

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä Ei

Liite nro _____

K4 LAS, APEO ja APD

Tuotteeseen ei saa sisältyä seuraaventyypisiä tensidejä: lineaariset alkyylisulfonaatit (LAS), alkyylifenolietoksyalaatit (APEO), APEO:n johdannaiset ja alkyylifenolijohdannaiset (APD).

Selvitys siitä ettei tuotteessa ole näitä tensidejä: LAS, APEO, APEO:n johdannaiset ja APD (katso liite 2).

Kyllä Ei

Liite nro _____

K5 EDTA ja DTPA

Seuraavia kompleksinmuodostajia ei saa olla lisätty tuotteeseen eikä mihinkään tuotteen ainesosaan: EDTA (etyleenidiamiinitetra-asetatti) ja DTPA (dietyleenitriamiinipenta-asetatti).

Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2).

Kyllä Ei

Liite nro _____

K6 NTA

Kompleksinmuodostajaa NTA (nitrilotriasetatti) saa olla tuotteessa enintään 0,100 %.

MGDA- ja GLDA-tyyppiset kompleksinmuodostajat voivat sisältää NTA:n epäpuhtauksia alle 1,0 %:n pitoisuuksina, jos niiden pitoisuus tuotteessa on alle 0,10 %.

Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2).

Kyllä Ei

Liite nro _____

K7 Fosfori ja fosfonaatit

Fosforia ja fosfonaatteja saa tuotteeseen sisältyä enintään 2,0 g P/ litra käyttöliuosta (laskettuna puhtaana fosforina, P).

Huomaa Norjan fosforia koskevat rajoitukset.

Tuotteita, joiden fosforipitoisuus ylittää Norjan säädöksissä sallitun, ei voida myydä tai käyttää Norjassa tai alueilla, joissa on pesuaineiden fosforiä koskevia säädöksiä tai kieltoja. Produktforskriften: FOR 2004-06-01 nr 922: Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter. Kapittel 3-8. Vaskemidler – innhold av fosfor.

Laskelma fosforin määrästä käyttöliuoksessa (laskettuna elementaarifosforina, P).

Kyllä Ei

Liite nro _____

- K8 Orgaaniset halogeeniyhdisteet** **Täyttykö vaatimus?**
Tuote ei saa sisältää orgaanisia halogeeniyhdisteitä (fluoria, klooria ja bromia) sisältäviä ainesosia, poikkeuksena ovat säilöntäaineet. Kyllä Ei
- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2). Liite nro _____
-
- K9 Liuottimet**
Liuottimia, joiden höyrynpaine on yli 2,5 kPa 20 °C:ssa tai joiden aromaattipitoisuus on yli 1 paino- %, saa olla valmiissa tuotteessa enintään 1 paino- %.
- Selvitys mahdollisten liuottimien määristä sekä dokumentaatio liuottimien höyrynpaineesta ja/tai aromaattipitoisuudesta (esim. käyttöturvallisuustiedote) (katso liite 2). Kyllä Ei
- Liite nro _____
-
- K10 Ftalaatit**
Tuote ei saa sisältää ftalaatteja. Kyllä Ei
- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2). Liite nro _____
-
- K11 Säilöntäaineet, biokertyvyys**
Säilöntäainetta saa lisätä nestemäisiin tuotteisiin, jos säilöntäaine ei ole biokertyvä. Säilöntäainetta ei pidetä biokertyvänä, jos BCF on alle 500 tai logKow on alle 4,0. Jos saatavana on sekä BCF- että logKow-tiedot, on käytettävä BCF-arvoja. Kyllä Ei
- Säilöntäaineen BCF- tai logKow-dokumentaatio. Liite nro _____
-
- K12 Säilöntäaineen määrän optimointi**
Lisätyn säilöntäaineen määrän on oltava optimoitu suhteessa tuotteen tilavuuteen ja tämä tulee osoittaa "Challenge-testillä" (katso liite 4). Kyllä Ei
- Testiraportti "Challenge testin" suorittamisesta, joka osoittaa säilöntäaineen määrän optimoinnin. Liite nro _____
-
- K13 Biosidit**
Biosidejä saa lisätä vain säilöntäaineiksi, ei desinfioidaan pesupintoja. Kyllä Ei
- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2). Liite nro _____
-
- K14 Väriaineet**
Väriainetta saa lisätä nestemäisiin tuotteisiin, jos väri on hyväksytty elintarvikekäyttöön tai se ei ole biokertyvä. Väriainetta ei pidetä biokertyvänä, jos BCF on alle 500 tai logKow on alle 4,0. Jos saatavana on sekä BCF- että logKow-tiedot, on käytettävä BCF-arvoja. Kyllä Ei
- Väriaineen Colour Index (CI), BCF- tai logKow-dokumentaatio, vaihtoehtoisesti E-numero. Liite nro _____

K15 Hajuste

Tuote ei saa sisältää hajusteita.

Kyllä Ei

Katso K14.

Liite nro _____

1.4 Hajoavuus

Täyttykö vaatimus?

K16 Aerobisesti hajoamattomat aineet, aNBO

Orgaanisia aineita (ei koske tensidejä, joita koskevat omat vaatimukset), jotka eivät ole helposti hajoavia liitteen 4 vaatimusten mukaisesti, saa sisältyä tuotteeseen enintään 0,6 g/litra käyttöliuosta.

Kyllä Ei

Kaikista orgaanisista aineista (paitsi tensideistä) on esitettävä helppoa hajoavuutta koskeva dokumentaatio - viittaus DID-listaan tai omat liitteen 4 mukaiset tiedot (dokumentaation puuttuessa ainetta pidetään vaikeasti hajoavana).

Liite nro _____

Käyttöliuoksen sisältämien vaikeasti hajoavien aineiden (aNBO) kokonaismäärän laskelma.

Liite nro _____

K17 Anaerobisesti hajoamattomat aineet, anNBO

Orgaanisia aineita (ei koske tensidejä, joita koskevat omat vaatimukset), jotka eivät ole anaerobisesti hajoavia, saa tuotteeseen sisältyä enintään 0,6 g/litra käyttöliuosta.

Kyllä Ei

Anaerobisesti hajoamattomina pidetään kaikkia aineita, jotka eivät ole anaerobisesti hajoavia liitteen 4 vaatimusten mukaisesti.

Dokumentaation puuttuessa aineita pidetään anaerobisesti hajoamattomina, paitsi jos ne ovat helposti hajoavia aerobisesti (liitteen 4 mukaisesti) ja samalla joko

- niillä on matala adsorptio ($A < 25\%$) tai korkea desorptio ($D > 75\%$) OECD guideline no. 106:n mukaisesti, tai
- ne eivät ole biologisesti kertyviä liitteen 4 vaatimusten mukaisesti.

Tuotteiden, joita ei laimenneta ennen käyttöä, sisältämiä orgaanisia liuottimia koskee seuraava vaatimus: Edellä mainittujen anNBO-vaatimusten asemesta voidaan dokumentoida, että liuottimet ovat aerobisesti hajoavia ja niiden akuuttinen myrkyllisyys on > 100 mg/l, mikäli testitulokset on saatavilla kolmelle eri trofiatasolle (kala, vesikirppu ja levä) tai akuuttinen myrkyllisyys on > 500 mg/l, jos saatavilla on vain yhtä tai kahta trofiatasoa koskevat tiedot.

Kaikista orgaanisista aineista (paitsi tensideistä) on esitettävä yllä esitetyn mukainen dokumentaatio. Tämä tehdään viittaamalla DID-listaan tai omilla liitteen 4 mukaisilla tiedoilla (dokumentaation puuttuessa ainetta pidetään anaerobisesti hajoamattomana).

Liite nro _____

Käyttöliuoksen sisältämien anaerobisesti hajoamattomien aineiden (anNBO) kokonaismäärän laskelma.

Liite nro _____

2 Tehokkuutta koskevat vaatimukset

Tuotteella on oltava tyydyttävä tehokkuus niillä käyttöalueilla, joihin se on tarkoitettu. Tämä voidaan osoittaa täyttämällä joko vaatimus K18 tai K19:

Täyttyykö vaatimus?

K18 Käyttäjäraportit

Tuotteen tehokkuus on dokumentoitava käyttäjäraporteilla, katso liite 3. Vähintään viiden relevantin teollisen käyttäjän on pitänyt käyttää tuotetta tarkoitettulla käyttöalueella tuotteen käyttöfrekvenssiä edustavan jakson ajan (eli tuotteen on oltava ollut käytössä useita toistuvia kertoja).

Kyllä Ei

Vähintään viisi liitteen 3 mukaisesti laadittua käyttäjäraporttia vähintään viideltä relevantilta tuotteen teolliselta käyttäjältä. Käyttäjäraporttien on osoitettava, että kaikki viisi käyttäjää ovat tyytyväisiä tuotteeseen.

Liite nro _____

K19 Laboratoriotesti

Tuote on testattava sellaisella testimenetelmällä, veden lämpötilalla ja likatyypillä, jotka ovat ominaisia tuotteen käyttöalueelle, ja tuotetta on verrattava sekä puhtaaseen veteen että markkinoilla samaan käyttötarkoitukseen olevaan vakiintuneeseen tuotteeseen.

Kyllä Ei

Tuote on testattava suositellulla annostelulla. Jos tuotteella on enemmän kuin yksi suositeltu annostelu, on testattava alimmalla annostelulla (eli suurimmalla laimennuksella).

On suoritettava vähintään viisi rinnakkaistestausta sekä testituotteella, vertailutuotteella että vedellä.

Laatuvaatimuksena on, että viiden rinnakkaistestin tuloksen keskiarvo osoittaa, että testituote on parempi tai yhtä hyvä kuin vertailutuote ja parempi kuin puhdas vesi.

Pohjoismaisen ympäristömerkinnän on hyväksyttävä testikuvaus ennen testin suorittamista, ja Pohjoismaisella ympäristömerkinnällä on oltava mahdollisuus olla paikalla testiä suoritettaessa.

Laboratoriotesti, joka osoittaa tyydyttävän tehokkuuden (johtopäätös, testimenetelmän kuvaus ja testitulokset). Pohjoismaisen ympäristömerkinnän on hyväksyttävä testikuvaus ennen testin suorittamista.

Liite nro _____

3 Pakkauksia ja tietotekstiä koskevat vaatimukset

- K20 PVC pakkauksessa** **Täyttyykö vaatimus?**
Pakkaukset, mukaan lukien etiketit, eivät saa sisältää PVC:tä eivätkä muita klooripohjaisia muoveja. Kyllä Ei
- Selvitys täytettynä ja allekirjoitettuna (liite 2). Liite nro _____
- K21 Pakkausmateriaalin merkintä** Kyllä Ei
Tunnistamisen helpottamiseksi mahdollisessa kierrätyksessä on muovinen primääripakkaus merkittävä DIN 6120, osa 2:n tai vastaavan mukaisesti. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske korkkeja eikä pumppuja. Liite nro _____
- Katso K20.
- K22 Käyttäjätieto** Kyllä Ei
Puhdistusaineen pakkauksessa olevan informaatiotekstin on noudatettava EU:n sisältöluetteloa koskevaa direktiiviä (No 648/2004, appendix VII). Tuotteessa on oltava asianmukaiset turvallisuusmerkinnät. Jos tuote on laimennettava ennen käyttöä, informaatiotekstissä on selvästi ilmoitettava suositeltu normaalikäyttöä/normaalilikaantumista koskeva annostelu (esim. desilitrojen, pumpunpainallusten tai korkillisten lukumääränä). Tuotteen käyttöalue tai tuotetyyppi mainittava selvästi informaatiotekstissä ja kullekin tuotteen käyttöalueelle on oltava omat käyttöohjeet. Käyttöalueen on oltava sopusoinnussa tuotteen testausalueen kanssa.
- Jos tuotteen katsotaan olevan käytön jälkeen ympäristölle vaarallista jätettä (esim. pensselipesuaine), on etikettiin merkittävä, että tuote on hävitettävä vaarallisena jätteenä.
- EU:n sisältöluetteloa koskeva direktiivi: Regulation (EC) No 648/2004 of the European Parliament and of the Council, appendix VII*
- Näytteet tuotteen kirjallisesta informaatiosta (käyttöturvallisuustiedote, tuotelehtinen ja etiketti), jossa näkyy koko informaatioteksti. Liite nro _____

4 Laatu- ja viranomaisvaatimukset

K23 Joutsenmerkin vastuhenkilö

Yrityksessä on oltava henkilö, joka vastaa siitä, että Joutsenmerkin vaatimukset täytetään, sekä yhteyshenkilö Pohjoismaisen ympäristömerkintäorganisaation yhteydenpitoa varten.

Organisaatiokuvaus, josta käy ilmi yhdyshenkilö ja Joutsenmerkin vaatimusten täyttämistä vastaava henkilö..

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä Ei

Liite nro _____

K24 Dokumentaatio

Luvanhaltijan on säilytettävä ja vaadittaessa esitettävä kopio hakemuksesta sekä laskelmissa käytetyistä tiedoista ja tausta-aineistosta (mukaan lukien testiraportit, toimittajilta saatu aineisto tai vastaava).

Tarkistetaan tarkastuskäynnillä.

Kyllä Ei

Liite nro _____

K25 Tuotteen laatu

Luvanhaltijan on taattava, että joutsenmerkityn tuotteen laatu ei heikkene käyttöoikeuden voimassaoloaikana.

Toimintaohjeet ja käytännöt Joutsenmerkittyjen tuotteiden laatua koskevien reklamaatioiden ja valitusten käsittelemiseksi, raportoinniksi ja arkistoinniksi.

Kyllä Ei

Liite nro _____

K26 Suunnitellut muutokset

Suunnitellut muutokset, jotka vaikuttavat Joutsenmerkin vaatimuksiin, on kirjallisesti ilmoitettava Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle.

Toimintaohjeet ja käytännöt suunniteltujen muutosten hoitamiseksi.

Kyllä Ei

Liite nro _____

K27 Odottamattomat poikkeukset

Odottamattomat poikkeukset, jotka vaikuttavat Joutsenmerkin vaatimuksiin, on kirjallisesti raportoitava Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle sekä kirjattava.

Toimintaohjeet ja käytännöt jotka osoittavat, miten odottamattomat poikkeukset käsitellään.

Kyllä Ei

Liite nro _____

K28 Jäljitettävyys

Luvanhaltijan on pystyttävä jäljittämään joutsenmerkitty tuote tuotannossa. Jäljitettävyydellä tarkoitetaan, että tuote on voitava jäljittää eränumeron (batch no.), reseptin (ainesosaluettelon), raaka-aineiden ym. kautta.

Vaatimuksen täyttämiseen tarvittavat toimintaohjeet ja käytännöt.

Kyllä Ei

Liite nro _____

K29 Palautusjärjestelmät

Asiaankuuluvat kansalliset tuotteiden ja pakkausten palautusjärjestelmiä koskevat säännöt, lait ja/tai toimialakohtaiset sopimukset on täytettävä niissä pohjoismaissa, joissa Joutsenmerkittyä tuotetta markkinoidaan.

- Hakijan dokumentaatio liittymisestä olemassa olevaan kierrätystä/käsittelyä koskevaan sopimukseen.

Täyttykö vaatimus?Kyllä Ei

Liite nro ____

K30 Lait ja määräykset

Luvanhaltijan on varmistettava, että voimassa olevia turvallisuus-, työympäristö- ja ympäristölainsäädäntömääräyksiä sekä tehdaskohtaisia ehtoja/toimilupia noudatetaan Joutsenmerkityn tuotteen kaikissa tuotantopaikoissa.

- Hakemuslomake allekirjoitettuna. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi peruuttaa käyttöoikeuden, jos vaatimusta ei täytetä.

Kyllä Ei

Liite nro ____

K31 Markkinointi

Hakijan tulee osoittaa, että Joutsenmerkittyä tuotetta markkinoidaan 12.12.2001 tai myöhemmin annettujen "Pohjoismaisen ympäristömerkinnän sääntöjen" mukaisesti.

- Liite 1 täytettynä.

Kyllä Ei

Liite nro ____

Markkinointi

Joutsenympäristömerkki on tavaramerkki, joka on erittäin hyvin tunnettu ja luotettu pohjoismaissa. Joutsenmerkittyä tuotetta tai palvelua voi hyödyntää markkinoinnissa käyttöluvan voimassaoloajan.

Merkki on sijoitettava niin, että ei synny epäselvyyttä siitä mitä ympäristömerkintä tarkoittaa ja siten, että merkki osoittaa teollisuuden puhdistusaineiden olevan ympäristömerkitty.

Lisää markkinointisäännöistä on luettavissa asiakirjasta ” Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt ” päivätty 22. kesäkuuta 2011 tai uudempi versio.

Joutsenmerkin muoto

Joutsenmerkin ulkoasu on seuraava:

465-xxx

Jokainen käyttölupa saa oman lupanumeron, jota on käytettävä yhdessä merkin kanssa.

Joutsenmerkki voidaan sijoittaa pakkaukseen tai tuotteen etikettiin tai tuotteen turvallisuustiedotteeseen.

Myynti muissa pohjoismaissa

Jos teollisuuden puhdistusaineiden saama käyttöoikeus rekisteröidään jossakin muussa pohjoismaassa, on sen markkinointi Joutsenmerkittynä mahdollista näillä markkinoilla. Rekisteröitäessä seuraavat asiakirjat on toimitettava ympäristömerkintätoimistoon:

- Hakemuslomake, jossa on ilmoitettu ne maat, joihin tuote rekisteröidään mukaan lukien tuotteen liikevaihto kyseisissä maissa* tai
- Erillinen rekisteröintihakemus.
ja
- Etiketki rekisteröintimaan kielellä.
- Dokumentaatio liittymisestä pakkausten palautus/kierrätysjärjestelmään.
- Vahvistus, että rekisteröitävä tuote sekä pakkaus ovat samat kuin luvan tuotteet.
- Rekisteröintimaan myyjä/maahantuojia, jos se on muu kuin luvanhaltija.

**Riittää jos hakija ensimmäistä hakemusta tehdessä ilmoittaa mahdolliset rekisteröintimaat. Silloin Pohjoismainen ympäristömerkintä huolehtii tarvittavien yllä mainittujen asiakirjojen lähettämisestä rekisteröintimaihin.*

Rekisteröintihakemus on maksuton, mutta Joutsenmerkityn tuotteen käytöstä peritään vuosimaksua asianomaisen maan maksuperusteiden mukaan.

Valvonta

Pohjoismainen ympäristömerkintä valvoo, että tuote täyttää Joutsenmerkin vaatimukset myös käyttöluvan myöntämisen jälkeen. Tämä voidaan tehdä valvontakäynnillä tai pistokokeiden muodossa. .

Käyttölupa voidaan perua, jos ilmenee, että teollisuuden puhdistusaineet eivät täytä vaatimuksia.

Käyttöoikeuden voimassaoloaika

Pohjoismainen ympäristömerkintä vahvisti kriteerit teollisuuden puhdistusaineille 13. lokakuuta 2005 ja ne ovat voimassa 31. lokakuuta 2009 saakka. Versio on 2.0.

Pohjoismainen sihteeristökokous päätti 10. kesäkuuta 2008 pidentää kriteeriä vuodella. Uusi versio on 2.1 ja se on voimassa 31. lokakuuta 2010 saakka.

Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta päätti 8. kesäkuuta 2009 pidentää kriteeriä kahdella vuodella. Uusi versio on 2.2 ja se on voimassa 31. lokakuuta 2012 saakka.

Pohjoismainen sihteeristökokous päätti 13. syyskuuta muuttaa useita vaatimuksia. Samalla päätettiin pidentää kriteeriä 20 kuukaudella. Uusi versio on 2.3 ja se on voimassa 30. kesäkuuta 2014 saakka.

Joutsenmerkin käyttöoikeus on voimassa niin kauan kuin palvelu täyttää vaatimukset tai kunnes myöntämisperusteiden voimassaolo päättyy. Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta voi kriteereiden voimassaoloaikana tehdä korjauksia ja/tai pidentää voimassaoloaikaa. Nämä muutokset eivät vaikuta jo voimassaolevaan lupaan.

Vähintään 1 vuosi ennen edellisten kriteereiden voimassaoloajan päättymistä eli 31. lokakuuta 2008 pohjoismainen ympäristömerkintä julkaisee uudet kriteerit. Näin luvanhaltija voi uudistaa lupansa.

Tulevat kriteerit

Tulevien kriteerien laatimisessa tullaan kiinnittämään huomiota seuraaviin asioihin:

- tuoteryhmän määritelmän tarkastelun tarve
- tuoteryhmän laajentamisen tarve
- kemikaalivaatimusten tiukentamisen tarve
- kompleksinmuodostajia koskevien vaatimusten muuttamisen tarve

Lyhenteet

anNBO	Anaerobisesti hajoamattomat aineet
aNBO	Aerobisesti hajoamattomat aineet
APD	Alkyylifenolijohdannaiset
APEO	Alkyylifenolietoksylaatit
BCF	Biologinen kertyvyystekijä
DIN	Deutsches Institut für Normung e.V.
DTPA	Dietyleenitriamiinipenta-asettaatti
EDTA	Etyleenidiamiinitetra-asettaatti
GLP	Good Laboratory Practice

LAS	Lineaariset alkyylisulfonaatit
NTA	Nitrilotriasettaatti
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
P	Fosfori
PVC	Polyvinyylikloridi

Liite 1 Joutsenmerkittyjen teollisuuden puhdistusaineiden markkinointi

Olemme tutustuneet pohjoismaisen ympäristömerkin käyttöä koskeviin sääntöihin, jotka on esitetty ”Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt” – asiakirjassa, päivätty 22. kesäkuuta 2011. Vakuutamme, että mainittuja sääntöjä noudatetaan markkinoinnissa.

Vakuutamme, että olemme tutustuneet teollisuuden puhdistusaineiden Joutsenmerkin kriteereihin.

Vakuutamme, että teollisuuden puhdistusaineita markkinoiville työntekijöillemme tiedotetaan ko. tuoteryhmän kriteereistä ja tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevista säännöistä.

Paikka ja aika

Yritys

Yhteyshenkilö

Puhelin

Sähköposti

Markkinoinnin vastuhenkilö

Puhelin

Sähköposti

Henkilöstövaihdon yhteydessä pitää ympäristömerkinnälle toimittaa uusi ajan tasalla oleva vakuutus.

Liite 2 Selvitykset

Tuotteen nimi:	
Tuotteen käyttöalue:	
Tuotetta markkinoidaan seuraaville toimialoille:	
Onko tuotteeseen lisätty seuraavilla tunnuksilla merkittyjä aineita: R50 (H400), R50/53 (H410), R51/53 (H411) tai R52/53 (H412)? Jos on, niin mitä? Ilmoita määrä ja luokittelu.	Kyllä ☐ Ei ☐ Liite nro _____
Sisältääkö tuote näitä aineita: LAS, APEO, APEO:n johdannaiset tai APD?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko tuotteeseen lisätty fosforia? Jos on, ilmoita lisätyn fosforin määrä _____ g P/litra käyttöliuosta.	Kyllä ☐ Ei ☐
Sisältääkö tuote tai sen ainesosat EDTA:ta ja/tai DTPA:ta?	Kyllä ☐ Ei ☐
Sisältääkö tuote tai sen ainesosat NTA:ta? Jos sisältää, mainitse mikä aineosa (tai tuote) sekä NTA:n määrä tiivistetyssä tuotteessa paino- %:ina.	Kyllä ☐ Ei ☐ Liite nro _____
Sisältääkö tuote orgaanisia halogeeniyhdisteitä?	Kyllä ☐ Ei ☐
Sisältääkö tuote ftalaatteja?	Kyllä ☐ Ei ☐
Sisältääkö tuote liuottimia? Jos sisältää, niin mitä? Ilmoita liuottimien määrät ja höyrynpaineet	Kyllä ☐ Ei ☐ Liite nro _____
Onko tuotteeseen lisätty säilöntäainetta? Jos sisältää, ilmoita logKow tai BCF-arvo: _____	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko lisätty säilöntäainemäärä optimoitu suhteessa tuotteen tilavuuteen?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko tuotteeseen lisätty biosidiä? Jos on, onko biosidi lisätty tuotteen säilömistä varten?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko tuotteessa väriä? Jos on, ilmoita E-numero, logKow, tai BCF: _____	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko tuotteessa hajustetta?	Kyllä ☐ Ei ☐
Sisältääkö pakkaus etiketteineen PVC:tä tai muuntotyypisiin kloorattuihin aineisiin perustuvaa muovia?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko muovinen primääripakkaus merkitty DIN6120, osa 2:n tai vastaavan mukaisesti (tämä vaatimus ei koske korkkeja eikä pumppuja)?	Kyllä ☐ Ei ☐
Päiväys	Yritys
Vastaavan allekirjoitus	Nimen selvennys

Liite 3 Selvitys tuotteen tehokkuudesta

Täydellinen tuotenimi: _____

Valmistaja: _____

Käyttöalue: _____

Valmistajan suositusten mukainen annostelu:

Kyllä Ei

Mahdollinen muu annostelu: _____

Kuinka kauan tuote on ollut käytössä? _____

Ilmoitamme täten, että yllä mainitun tuotteen puhdistava vaikutus täyttää vaatimuksemme:

Kyllä Ei

Yritys: _____

Osoite: _____

Yhteyshenkilö: _____

Asema: _____

Puhelin: _____

Sähköpostiosoite: _____

Päiväys: _____

Allekirjoitus: _____

Liite 4 – Testaus ja valvonta

Testaus-/analyysilaboratoriota koskevat vaatimukset

Näytteenotto on suoritettava ammattitaitoisesti. Testaus-/analyysilaboratorion on oltava puolueeton ja pätevä. Mittaustulosten on oltava ympäristömerkintäorganisaation tarkastettavissa käyttöoikeuden voimassaoloaikana.

Testaus-/analyysilaboratorion on täytettävä DS/EN/ISO/IEC 17025 -standardin mukaiset yleiset vaatimukset tai oltava virallinen GLP-hyväksytty analyysilaboratorio. Hakija vastaa dokumentaatiosta ja analyysikuluista.

Valmistajan testaus-/analyysilaboratorio voidaan hyväksyä suorittamaan analyysit ja testit, jos valmistajalla on laatujärjestelmä, johon näytteenotto ja analyysit sisältyvät ja joka on sertifioitu ISO 9001:n tai ISO 9002:n mukaisesti.

Ympäristömerkintäorganisaation ennakoarvioinnin jälkeen voidaan valmistajan omaa laboratoriota käyttää dokumentoimaan, että tehokkuusvaatimukset on täytetty.

Helppo biologinen hajoavuus, aerobinen

Helpon biologisen hajoavuuden testaamiseen käytetään OECD-menetelmää no. 301 (A - F) (OECD guideline for testing of chemicals, ISSN 1607-310X) tai muita vastaavia testimenetelmiä.

Biologinen hajoavuus, anaerobinen

Anaerobisen hajoavuuden testaamiseen käytetään ISO 11734, ECETOC no. 28 (kesäkuu 1988) tai vastaavia testimenetelmiä. Vaatimuksena on vähintään 60 % hajoavuus anaerobisissa olosuhteissa.

Biologinen kertyvyys

Jollei muuta ole osoitettu, aineet arvioidaan biologisesti kertyviksi, jos $\log Pow \geq 4$ OECD:n testiohjeiden 107 tai 117 tai vastaavien mukaisesti. Tällaisen aineen biologista kertyvyyttä voidaan testata kaloihin OECD:n testiohjeiden 305 A-E mukaisesti. Jos aineen biologinen kertyvyystekijä (BCF) on ≥ 500 , ainetta pidetään biologisesti kertyvänä. Jos $BCF < 500$, ainetta ei pidetä biologisesti kertyvänä.

On huomattava, että OECD-ohjeissa mainitaan korkeampi BCF, mutta Pohjoismainen ympäristömerkintä on päättänyt noudattaa EU:n linjaa, vertaa kappaletta kokonaisuudessaan.

OECD:n testimenetelmää 107 ei voi käyttää pinta-aktiivisille aineille, jotka liukenevat sekä rasvaan että veteen. Tällaisten aineiden osalta tulee osoittaa, että nykytietämyksen perusteella ollaan hyvin varmoja siitä, etteivät aineet tai niiden hajoamistuotteet aiheuta pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesieläimille.

Challenge test

Challenge test on joukkonimitys testeille, joilla määritetään tuotteiden oikea säilöntäainemäärä. Yleensä säilöntäaineen valmistaja suorittaa testin ja määrää, mitä testiä käytetään.

Challenge testin suorittaminen dokumentoidaan testiraportilla, joka osoittaa eloonjääneiden bakteerien, hiiva- ja homesienten määrät säilöntäaineen eri väkevyyksillä säilöntäaineen optimaalisen määrän määrittämistä varten.

DID-lista

Erillisen DID-listan (Detergent Ingredient Database), joka on Joutsenmerkin ja EU-Kukan virallinen kemikaalilista, voi tilata ympäristömerkintäorganisaatiolta. Näiden kriteerien yhteydessä on käytettävä tammikuussa 2007 tai myöhemmin annettua DID-listaa.